

Zvonimir Osrečki

MILOŠ FILIPOVIĆ FIĆA – slike

Galerija SKC, 1 – 15. mart 2007.

Beogradska publika mogla je, tokom petnaestodnevne izložbe slika Miloša Filipovića Fiće (1971.), umetnika mlađe generacije, u galeriji Studentskog kulturnog centra Novi Beograd, da se uveri u nesvakidašnji talenat ovog

slikara i njegov originalan, kompleksan pristup figurativnom slikarstvu. U Filipovićevoj izvedbi, ovo slikarstvo odlikuju: britka misao, obuzdana čulnost i vešta ruka. Iz sazvučja tog trougla izrasta zapaženo umetničko delo ovog stvaraoca. U dubini, u biću tog stvaralaštva, dosežu se i korene nadrealni prizvuci i fantastična mnjenja ukazujući, direktno i neposredno, na tanani duhovni svet autora i njegovu tipičnu umetničku individualnost.

Slike Miloša Filipovića, akademski obrazovanog na beograd-

Miloš Filipović Fića, *Zašto život nije letovanje*

skom Fakultetu likovnih umetnosti u klasi profesora Momčila Antonovića, svojevrstne su stranice njegovog intimnog zapisa. Poput jedne vrste likovnog solilokvija, umetnik prati, beleži i čuva misli i isleđuje duh, dosežući do fantazmagoričnih oboda nadvremenog i izvanprostornog, lutajući, pritom, po rubu života i niz predele nesvesne lucidnosti, sve u potrazi za dverima kroz koje se pristupa tajnama iskonskog.

Za Filipovićeve dela, prezentovana na ovoj izložbi pod simpatičnim naslovom – "Zašto život nije letovanje?" – kako, inače, glasi naziv jedne od izlaganih slika, može se reći da su oblici satkani od mnoštava promišljenih elemenata koji ih određuju kao značajne estetske vrednosti. Ova dela lepa su i smerna u milosrđu, uzvišena i himnična u svom biblijskom prizvuku, kamerna u suptilnoj psihološkoj analitici, efektna u zajedljivosti i suvisla u sofisticiranosti. Ona su, ta dela, mešavina svetog, humornog i lascivnog. Vrcaju od otkrića, magičnog i ljubavnog. Odišu prošlim, drevnim, odjekuju renesansnim, zazvuče anahrono, zahvataju mitsko, isijavaju ezoterično, ne zaziru od teških tema, kao ni od novog, aktuelnog, savremenog, angažovanog, naslućujućeg, pa i futurističkog.

Radovi Miloša Filipovića su predstavljajuća, aluzivna i delikatna umetnost. Podsećaju na sadašnjost montiranu od ostataka razbijene prošlosti. Neretko kazuju bivše a podrazumevaju sadašnje, drugi put izriču vreme sadašnje, podupirući ga prošlim. Ismevaju, na neki način, realnost koja se prekomerno i nekritički napaja istorijskim i tradicionalnim. U toj ulozi nalazi se i Fićin blistav, hiperrealistički slikarski rukopis čijom visokom tehnikom crtanja i bojenja autor ispisuje svoje dnevničke beleške obujmljujući, pritom, kompletan umetnički čin stvaranja, vešto mireći formu, ravnajući je uz sadržinu dela. Filipovićeve tehnika izvođenja slike, kao da igra neku dvojaku ulogu u tom odmeravanju snaga prošlog i važećeg. Njegov slikarski rukopis je, ako se tako može reći, provokator, intrigant ubačen u naraciju slike u kojoj inscenira dvosmislena značenja ne bi li, što više istomišljenika, priklonio magičnoj tajni koju njime ispisuje po površini platna.

Međutim, oblici, pojave i događaji islikani Filipovićevom rukom, sve su drugo samo nisu jednostavan otisak realnih predmeta. Visoka tehnika izvođenja ne služi ovom autoru samo da opisuje, da beleži, da priča, već i da jetko, ironično, eliptično, ali ne i patetično ili artistički, upozori na paradoksalno, dramatično i apsurdno u životu. Ne bi se trebalo, dakle, pri komuniciranju sa slikama koje reprezentuju Filipovića, u vremenu kontemplacije, zadržavati samo na pre-

cizno islikanim oblicima kojima autor komponuje njihov prvi plan. Ako to činimo, na lošem smo putu. Jer, na površini slike, u njenom prvom sloju, kod ovog stvaraooca preovlađuje čulno. Još bolje: preovlađuje obuzdano čulno. Nema u prvom čitanju Fićine slike previše lebdenja, zanose i mnenja. Njih, očigledno, moramo potražiti u drugim slojevima dela. Otuda Filipovićeve slike, bez obzira što su u figuri i oblicima i pripadaju tzv. prikazivačkom slikarstvu, traže od nas oprez pri tumačenju kroz opažanja složenije, kompleksnije vrste i višega reda. Do takvog komuniciranja sa ovim delima možemo stići uz pokušaje da unošenjem, udublivanjem i poniranjem u najtananije delove umetničkog slojevanja, život sa slika dotaknemo slikarevim duhom i ispratimo njegovim okom. Tek tada i tako može doći do približavanja stvaraooca i uživaoca umetničkog dela u neuhvatljivoj igri dvostruke imaginacije.

Zavređeni umetnički nivo koji, u svom slikarstvu, neretko, doseže, Filipović ponajviše ostvaruje, kako je već primećeno, dosledno se okrećući obličju, strasno se vezujući za figurativno. Ovog stvaraooca potpuno opija puteno, čvrsto vezuje plastično i nezadrživo mami inkarnat. On je usmeren ka otelovljenju, oličenju, ka onome što živi, što može obujmiti, čemu se može nesebično dati kroz formiranje, do kraja i bez rezerve. Mešaju se sa oblicima i kroz oblike na Filipovićevim slikama protivurečne teme i postavljaju dileme, ali ono što iz takvih odnosa proizlazi, kao irealno, apsurdno, pa i besmisleno, najčešće postaje priča sa poukom. Naravoučeniije je, pokatkad, tužno, ređe je ohrabrujuće a, najčešće – groteskno. Uobičajeno, realno, normalno, izokrenuto je u ovom umetničkom delu transponovanjem u drugačije, u suprotnost, u rušilačko–stvaralačko, u greh, u krivicu, u ljubav, nedostajuću pa nađenu, u lucidnost, u pohlepu, u volju za moć...

Filipovićeve stvaralački prostor je vasseljena. Kosmos. Izvanprostorno i vanvremeno. Tu se slikar i mistik pronalaze, stapaju. Nad tim duhovnim prostranstvima bdiju. Tu se odvijaju i bdenja i mnenja. Tu, u tim prostorima, razočaranost i destrukcija, mladalački pratioci osame razočaranog slikara, ustupaju mesto idili iznikloj na spoznaji iskrenog osećanja ljubavi muškarca i žene, iz porodične sreće i pripadnosti voljenim bićima. Teška osećanja i tugu, menjaju uzvišeniije emocije. Lepota življenja oduzima mesto turobnom a razočaranja se zamenjuju ushićenjima.

Umetnost Miloša Filipovića, uz sve rečeno, iskazuje i dimenziju suptilne provokativnosti. Naime, ovo ponekad oporo a uvek opojno slikarstvo, svojim jednim delom, onim aktivnijim, angažovanim, ne preza ni od toga da prikaže da su neke slavljene ljudske i systemske vrline, u stvari, najčešće – maske. Iza njih, iza te prividi, bujaju neki iščašeni svetovi, obnavljaju se davno zakopani mitovi, peku i zarasle rane, množe se propali snovi... Stvaralac se buni protiv te dvoičnosti. Buntom, ironičnom oštromnošću, nadgleda i koriguje stvarnost, suprotstavljajući se neproduktivnoj tradiciji, trivijalnom i lice-mernom. On prezire ispražnjenje društvene norme i letargičnost, demaskira ih i potkazuje, otkrivajući efemernosti koje sa sobom pronose, razgolićujući stereotipe i potkulturu. Filipović je mlad slikar. Tek je u tridesetšestoj. Pred njim su još decenije slikanja i rada i brojne izložbe. Nastavi li sa dosadašnjom predanošću i dalje da stvara, biće jedan od onih, ređih na ovdašnjoj slikarskoj sceni koji je, izabravši od početka karijere jedan pristup slici i put do njene tajne, potvrdio da je taj odabir bio riskantan, da je sa sobom nosio mnoge opasnosti, i dokazao da se za njega vredelo zalagati, jer je bio ispravan.